

TOPTALENT VOOR EEN TOPECONOMIE; competitief vakmanschap in de 21^e eeuw

SAMENVATTING

Deze tekst is gemaakt om het bedrijfsleven te informeren over de meerwaarde die vakwedstrijden voor bedrijven hebben en ze nog meer te betrekken bij vakwedstrijden. Het is een samenvatting van een verdiepende notitie die deze meerwaarde belicht.

De Skills vakwedstrijden ontwikkelen zich sterk. Van enkele honderden deelnemers rond 2009 is het aantal deelnemers aan de competities voor vmbo en mbo gegroeid tot circa 30.000 in de laatste cyclus 2018/2019. Dit komt doordat het beroepsonderwijs het instrument heeft omarmd en zich als sector inspant om de wedstrijden structureel financieel en organisatorisch te ondersteunen. Daarmee is de meerwaarde van vakwedstrijden voor het beroepsonderwijs al onderstreept. Inschrijvingen voor de volgende cyclus 2019/2020 indiceren een verdere groei naar ca. 40.000 deelnemers (27.000 mbo en 13.000 vo). Tegelijkertijd groeit de interesse van scholen en docenten voor het gebruik van wedstrijdopdrachten voor 'aanstekelijk onderwijs', naast de bestaande competitievormen.

De competities vormen een domein voor intensieve samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven. De betrokkenheid van sectoren en bedrijven is in die zin meegegroeid; meer meewerkende opdrachtschrijvers, juryleden, sponsors en facilitatoren. Dat is goed nieuws. Toch is het georganiseerd bedrijfsleven, en zijn individuele bedrijven, nog op een relatief kleine schaal overtuigd van de toegevoegde waarde van vakwedstrijden. Er is nog veel te winnen, en aan te tonen.

De vraag 'what's in it for me' vanuit het bedrijfsleven is uiteraard legitiem. WSNL is groot voorstander van een nog veel grotere betrokkenheid van het bedrijfsleven, en ziet ook heldere perspectieven voor een intensiever en breder gebruik van vakwedstrijden. Voor jongeren die zich in hun opleiding voorbereiden op een succesvolle loopbaan en ontwikkeling als vakman. En ook voor ervaren professionals, in het kader van Leven Lang Ontwikkelen.

In deze notitie wordt ingegaan op die meerwaarde van vakwedstrijden voor het bedrijfsleven. Met een korte verkenning van megatrends, de inzet op wereldverbetering en inzet op een toekomstbestendige arbeidsmarkt, gegeven de snelle technologische ontwikkelingen, belichten we de feitelijke én potentiële meerwaarde van vakwedstrijden voor het bedrijfsleven: de ontwikkeling van toptalent voor een topeconomie.

Er is nu al sprake van een goede gebruikswaarde van de Skills competities voor het bedrijfsleven. Branches en bedrijven kunnen participeren in de realisatie van wedstrijdopdrachten en zich tijdens de competitie-evenementen presenteren aan grote groepen jongeren. In en om de wedstrijden zelf, en door aanvullende activiteiten voor Loopbaan Oriëntatie en Begeleiding. Het biedt individuele ondernemers gelegenheid om in contact te komen met nieuwe medewerkers en het beroepsonderwijs. Wedstrijdopdrachten geven een actuele weergave van wat in het vak in de praktijk gevraagd wordt, en bieden de mogelijkheid om ontwikkelingen en innovaties in de beroepspraktijk snel op te nemen.

Inmiddels zijn er honderden wedstrijdopdrachten beschikbaar in het CRS-systeem dat in de organisatie van Skills competities gebruikt wordt. Deze opdrachten kunnen ook 'los' van de bestaande competities ingezet en benut worden. Dat gebeurt nog nauwelijks, maar daar ligt een verscholen extra waarde. In het onderwijs, om 'aanstekelijk onderwijs' vorm te geven. In het

bedrijfsleven, voor sector- en bedrijfsspecifieke activiteiten om de ontwikkeling van competitief vakmanschap te stimuleren.

We onderscheiden met een aantal trefwoorden punten van waarde voor het bedrijfsleven. Dat zijn praktijkgerichtheid, toptalent in (blijvende) ontwikkeling, wendbare competenties, challenges, inzetbaarheid en employability, werk, een Leven Lang Ontwikkelen, kennisvermeerdering over en -verrijking van innovaties en de verbetering van de concurrentiepositie van Nederlandse bedrijven. Dit zijn allemaal haakjes aan de kapstok der uitdaging waar het bedrijfsleven zich in Nederland voor gesteld ziet, en waar vakwedstrijden een positieve bijdrage aan (kunnen) leveren.

We zien dat er sprake is van een directe en potentiële betekenis van vakwedstrijden voor het bedrijfsleven, met een duidelijke toegevoegde waarde:

- Als een sturingsmiddel voor onderwijs- en BPV-inhouden, door te investeren in de ontwikkeling van goede wedstrijdopdrachten en challenges;
- Als een platform voor sectorprofilering, vakpromotie en -innovatie en werving en selectie van nieuwe medewerkers;
- Als instrument voor de versterking van de inzetbaarheid en employability van young professionals;
- Als een instrument om de vakbekwaamheid in de sector te bepalen en te bevorderen en daarbij instroom en zij-instroom te vergemakkelijken;
- Als een opstap naar vakwedstrijden voor werkenden en een methode om collectief de meetlat voor vakbekwaamheid hoger te leggen.

Deze elementen zijn de basis voor reële perspectieven om, als sector en/of bedrijf, de feitelijke en veronderstelde toegevoegde waarde daadwerkelijk te benutten.

We zien dat een *sterkere sturing* op de inhoud van beroepsonderwijs mogelijk is, door een grotere betrokkenheid en inzet vanuit het bedrijfsleven op de opdrachtontwikkeling voor wedstrijden in de competities en daarbuiten, in de vorm van bredere challenges.

We denken dat een *prominentere promotie* van sectoren en vakmanschap tijdens de Skills-evenementen in voorrondes, kwalificatiewedstrijden en finales een effectieve manier is voor het bedrijfsleven om jongeren uit primair en voortgezet onderwijs warm te maken voor vakmanschap en om toekomstige medewerkers uit het mbo te boeien en binden. Daarbij bieden deze evenementen de mogelijkheid om tot een sterke nationale aanpak te komen om het beroepsonderwijs en competitief vakmanschap nog beter op de kaart te zetten.

Profilering van professionals is een nog weinig ontgonnen gebied in een wereld waar talentvol vakmanschap steeds schaarser is en waar beroepsverenigingen meer uitzondering dan regel zijn. De passie voor vakmanschap en de ontwikkeling er van is bij deelnemers aan vakwedstrijden groot, en die kan behouden en gebruikt worden door ook na de schoolloopbaan en competitiedeelname talentontwikkelingsprogramma's en netwerken voor young professionals én hun meer ervaren collega's te faciliteren. Dat kan sectorgewijs, maar ook in groepen van bedrijven.

Visie op vakbekwaamheid klinkt als een beleidsideaal maar bedoelen wij als de mogelijkheid om goed zicht te krijgen en te houden op actuele skills, en om de mate van benodigde upskilling en reskilling in het bedrijfsleven in kaart te brengen. Simpelweg door bestaande en nieuwe wedstrijdopdrachten of onderdelen daarvan in te zetten als assessmentinstrument en als instrument om aan te sluiten bij de nieuwste technologische ontwikkelingen.

Tenslotte noemen we de *peilstok voor prestaties*, een manier om de concurrentiepositie van bedrijven en hun medewerkers te verstevigen en vakmatige ontwikkeling te stimuleren. Door 'in company' of inter- en intrasectoraal wedstrijden te organiseren voor professionals om daarbij competitief vakmanschap te faciliteren. In sommige landen gebeurt het al, en in Nederland kan het ook.

We ronden af met een wenkend perspectief: de organisatie van de EuroSkills in 2024. Dat biedt bedrijfsleven, onderwijs en overheid een uitstekende mogelijkheid om de kwaliteit van het Nederlandse beroepsonderwijs en het hoge niveau van competitief Nederlands vakmanschap aan te tonen en te promoten op het Europese toneel. Een uitdaging die alleen vanuit een krachtige samenwerking van bedrijfsleven, onderwijs en overheid werkelijkheid kan worden, en die deze samenwerking een extra impuls zal geven. Een kans ook om Nederland te profileren als een topeconomie, als een Leven Lang Ontwikkelingsland in de positieve zin des woords en als gastheer van Europese jongeren om hun skills te demonstreren. Onze toptalenten doen de rest!

Meer weten? Een uitgebreide notitie is beschikbaar. Informatie is te verkrijgen bij Jos van Zwieten (jzwieten@cinop.nl, 0610533767).